

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Ulkoasiainvaliokunta

2012/2143(INI)

5.2.2013

MIETINTÖLUONNOS

johon sisältyy ehdotus Euroopan parlamentin suositukseksi neuvostolle
Yhdistyneiden kansakuntien suojeluvastuun periaatteesta
(2012/2143(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Franziska Katharina Brantner

SISÄLTÖ

Sivu

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSITUKSEKSI NEUVOSTOLLE	3
--	---

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN SUOSITUKSEKSI NEUVOSTOLLE

Yhdistyneiden kansakuntien suojeluvastuun periaatteesta (2012/2143(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Frieda Brepoelsin Verts/ALE-ryhmän puolesta laatiman ehdotuksen suositukseksi neuvostolle Yhdistyneiden kansakuntien suojeluvastuun periaatteesta (B7 0191/2012),
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2, 3 ja 21 artiklaan sisältyvät Euroopan unionin johtoajatuksena olevat periaatteet,
- ottaa huomioon vuoden 2012 Nobelin rauhanpalkinnon, joka ei ole vain tunnustus EU:n historiallisesta panoksesta rauhan säilyttämiseen Euroopassa, vaan herättää myös odotuksia siitä, että EU pyrkii vastedes sääntöihin perustuvaan ja rauhanomaisempaan maailmanjärjestykseen,
- ottaa huomioon YK:n vuoden 2005 huippukokouksen päätösasiakirjan 138 ja 139 kohdan,
- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen säännölliset epäviralliset vuoropuhelut, joita edeltävät YK:n pääsihteerin laatimat raportit; ottaa huomioon raportit erityisesti seuraavista aiheista: suojeluvastuun täytäntöönpano¹ (2009), ennakkovaroitusjärjestelmä, arviointi ja suojeluvastuu² (2010) sekä alueellisten ja paikallisten järjestelyjen osuus suojeluvastuun täytäntöönpanossa³ (2011),
- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 7. lokakuuta 2009 antaman päätöslauselman suojeluvastuusta (A/RES/63/308),
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston huhtikuussa 2006 antaman päätöslauselman siviilien suojelusta aseellisissa konflikteissa (S/RES/1674)⁴,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston 17. maaliskuuta 2011 antaman päätöslauselman 1973 Libyasta, ja toteaa, että tässä päätöslauselmassa sallittiin ensimmäistä kertaa voiman käyttö jotakin maata kohtaan nimenomaisella viittauksella suojeluvastuuseen ja että sen jälkeen vastaavat viittaukset on sisällytetty päätöslauselmaan 1975 Norsunluurannikosta, 1996 Sudanista ja 2014 Jemenistä,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin viimeisimmän, 25. heinäkuuta 2012 antaman raportin "Responsibility to protect: timely and decisive response"⁵, jossa painotetaan suojeluvastuun kolmatta pilaria,

---

¹ A/63/677.

² A/64/864.

³ A/65/877-S/2011/393.

⁴ S/RES/1674.

⁵ A/66/874/-S/2012/578.

- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin marraskuussa 2012 antaman YK:n toimia Sri Lankassa käsittelevän sisäisen tutkintaraportin, jossa tutkitaan kansainvälisen yhteisön epäonnistumista siviilien suojelussa humanitaaristen ja ihmisoikeuksia koskevien lakien laajamittaisilta rikkomisilta ja esitetään YK:n tulevia toimia koskevia suosituksia, jotta voidaan puuttua tehokkaasti vastaaviin tilanteisiin, joihin liittyy suuriin ihmisjoukkoihin kohdistuvia julmia rikoksia,
  - ottaa huomioon YK:n pääsihteerin 25. heinäkuuta 2012 antaman raportin "Strengthening the role of mediation in the peaceful settlement of disputes, conflict prevention and resolution",
  - ottaa huomioon 13. kesäkuuta 2012 antamansa suosituksen neuvostolle YK:n yleiskokouksen 67. istunnosta¹,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 121 artiklan 3 kohdan ja 97 artiklan,
  - ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön sekä kehitysyhteistyövaliokunnan lausunnon (A7-0000/2013),
- A. ottaa huomioon, että YK:n huippukokouksen päätösasiakirjan 138 ja 139 kohdassa veloitetaan samanaikaisesti valtiot suojelemaan kansalaisiaan kansanmurhalta, sotarikoksilta, etnisiltä puhdistuksilta ja rikoksilta ihmisyyttä vastaan ja kansainvälinen yhteisö puuttumaan asiaan, jos valtiot eivät pysty suojelemaan kansalaisiaan näiltä neljältä mainitulta rikokselta ja loukkaukselta;
- B. ottaa huomioon, että suojeluvastuun periaate perustuu kolmeen pilariin: (I) kunkin yksittäisen valtion suojeluvastuu; (II) kansainvälinen tuki ja toimintakyvyn vahvistaminen valtioiden auttamiseksi; (III) oikea-aikainen ja päättäväinen kollektiivinen puuttuminen tilanteeseen;
- C. toteaa, että suojeluvastuun periaatetta on täsmennettävä sisällyttämällä siihen ennaltaehkäisyä koskeva vastuu, reagoitivastuu ja jälleenrakennusvastuu väliintuloa ja valtiollista itsemääräämisoikeutta käsittelevän komitean (Commission on Intervention and State Sovereignty) vuonna 2001 antaman, suojeluvastuun periaatetta koskevan raportin mukaisesti;
- D. toteaa, että suojeluvastuun periaatteen käyttöönotto on tärkeä askel kohti rauhanomaisempaa maailmaa ja että tämän tavoitteen saavuttamiseksi on ratkaisevan tärkeää, että ennakkovaroitus- ja arviointimenettelyt toteutetaan asianmukaisesti, harkitusti ja ammattimaisesti ja että voimankäyttöön turvaudutaan vasta viimeisenä keinona;
- E. katsoo, että ennaltaehkäisyä voidaan harjoittaa tehokkaimmin edistämällä hyvää hallintoa, osallisuutta, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista, sukupuolten tasa-arvoa sekä demokraattisia arvoja ja käytäntöjä;

---

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0240.

- F. katsoo, että suojeluvastuun periaatteen ennalta ehkäisevän osuuden johdonmukaisemmalla täytäntöönpanolla, välitystoimet ja varhaisessa vaiheessa toteutetut ennalta ehkäisevät diplomaattiset toimet mukaan luettuina, voitaisiin vähentää konflikteja ja auttaa estämään niiden laajentuminen;
- G. ottaa huomioon, että toimivaa sovittelua koskevissa YK:n suuntaviivoissa tunnistetaan ongelma, että myös Kansainvälisen rikostuomioistuimen antamat pidätysmääräykset, sanktiointijärjestelmät sekä terrorismin torjuntaan tarkoitetut kansalliset ja kansainväliset toimet vaikuttavat siihen, miten jotkut konfliktin osapuolet voidaan osallistaa sovitteluprosessiin;
- H. toteaa, että viimeaikaiset kokemukset tietyistä kriiseistä, kuten Sri Lankan, Norsunluurannikon, Libyan ja Syyrian kriisistä, ovat olleet vaihtelevia, mitä tulee kansainväliseen kapasiteettiin ja yhteisen halun puuttumiseen kansallisten tai paikallisten viranomaisten tai ei-valtiollisten toimijoiden suorittamien kansanmurhien, etnisten puhdistusten ja ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten ehkäisemiseen tai lopettamiseen;
- I. toteaa, että Brasilian tekemä aloite suojelun vastuullisuudesta on tervetullut lisä suojeluvastuun periaatteen toimeksiannon täytäntöönpanoon sovellettavien kriteerien kehittämiseen, mukaan luettuna soveltamisalan oikeasuhteisuus ja intervention kesto, seurausten tasapainoisuus, poliittisten tavoitteiden selvyys etukäteen ja intervention perusteita koskeva avoimuus; katsoo, että hyväksytyjen toimeksiantojen seuranta ja tarkistusmenettelyjä olisi vahvistettava muun muassa kansanmurhien ennaltaehkäisyä ja suojeluvastuun periaatetta käsittelevien YK:n pääsihteerin erityisneuvonantajien sekä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun avulla ja että ne olisi toteutettava oikeudenmukaisesti, harkitusti ja ammattimaisesti ilman poliittista asiaan puuttumista tai kaksinaismoraalia¹;
- J. ottaa huomioon, että välitöntä asioihin puuttumista vaativien rikosten määrittelyssä kansainvälisessä oikeudessa on edistytty merkittävästi Kansainvälisen rikostuomioistuimen perustamisen jälkeen; toteaa, että näiden määritelmien soveltamista koskevia riippumattomia arviointimekanismeja ei edelleenkaan ole olemassa, mikä on olennainen puute;
- K. toteaa, että suojeluvastuun periaatteen kapea-alainen mutta syväällekyvä täytäntöönpano rajoittaisi sen soveltamisen koskemaan vain neljää edellä mainittua rikosta ja loukkausta ja estäisi sen käytön humanitaarisen avun saamiseen; katsoo, ettei humanitaarisia toimia tulisi käyttää poliittisten toimien korvikkeena ja että kaikkien asianosaisten toimijoiden on kunnioitettava humanitaarista toimintaa;
1. suosittaa komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Euroopan ulkosuhdehallinnolle, jäsenvaltioille ja neuvostolle, että
- a) tehdään päätös, että perustetaan toimielinten välinen työryhmä, jonka tehtävänä on valmistella perusta toimielinten väliselle neuvoston, Euroopan ulkosuhdehallinnon, komission ja Euroopan parlamentin yhdessä hyväksymälle suojeluvastuun periaatetta koskevalle yhteisymmärrykselle;

---

¹ Pääsihteerin 25. heinäkuuta 2012 laatiman raportin "Responsibility to protect: timely and decisive response" (A/66/874-S/2012/578) 51 artikla.

- b) tehdään yhteistyötä Euroopan parlamentin kanssa kokousten järjestämiseksi asianosaisten sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa, jotta voidaan sisällyttää aloitteita ja parannuksia koskevat ehdotukset suojeluvastuun periaatetta koskevaa yhteisymmärrystä koskevaan asiakirjaan;
  - c) vahvistetaan käytäntö, jossa laaditaan vuotuinen raportti EU:n onnistumisista ja epäonnistumisista konfliktien ehkäisemisessä ja lieventämisessä suojeluvastuun periaatetta soveltamalla; raportin laativat Euroopan ulkosuhdehallinto ja komissio yhteistyössä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun kanssa;
  - d) mukautetaan politiikan suunnittelua, toimintasuunnitelmia ja valmiuksien kehittämistä yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa (YUTP), jotta unioni voi panna suojeluvastuun periaatteen täysimääräisesti täytäntöön;
  - e) koulutetaan EU:n ja jäsenvaltioiden edustustojen ja lähetystöjen henkilöstöä kansainvälisiä ihmisoikeuksia ja humanitaarista oikeutta koskevissa kysymyksissä sekä tehdään ennalta ehkäisevää diplomatiasta ja sovittelusta ammattimaisempaa ja vahvistetaan sitä;
  - f) ratifioidaan pikaisesti Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussääntöön tehtävät tarkistukset, joissa määritellään rikos nimeltä aggressio, koska rikostuomioistuimella voi olla tärkeä osuus suuriin ihmisjoukkoihin kohdistuvien julmien rikosten ehkäisyssä sekä toimissa vastuuvollisuuden takaamiseksi;
2. kannustaa komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa
- a) tukemaan YK:n pääsihteerin pyrkimyksiä viimeistellä suojeluvastuun periaatetta ja tekemään yhteistyötä muiden YK:n jäsenvaltioiden kanssa, jotka haluavat parantaa kansainvälisen yhteisön valmiuksia ehkäistä suuriin ihmisjoukkoihin kohdistuvia julmia rikoksia ja puuttua niihin;
  - b) auttamaan vahvistamaan sovittelua, kaksiraiteista diplomatiata sekä rauhan rakentamiseen ja konfliktien liennyttämiseen liittyvien parhaiden käytäntöjen, kuten YK:n poliittisen asioiden osaston sovittelutoiminnan tukiyksikön käytäntöjen, vaihtoa koskevia sääntöjä ja valmiuksia YK:n tasolla; lisäksi kannustetaan vahvistamaan kansanmurhien ehkäisyn erityisneuvonantajan ja suojeluvastuun erityisneuvonantajan toimintaa;
  - c) osallistamaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1325 ja 1820 mukaisesti naisjohtajia ja naisryhmiä huomattavasti suuremmassa määrin kaikkiin konfliktien liennyttämiseen ja ratkaisemiseen;
3. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja tiedoksi komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle sekä jäsenvaltioille.